

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง สำนวนเปรียบเทียบที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ

ครูผู้สอน ครูชลภักดี คงกำเนียด

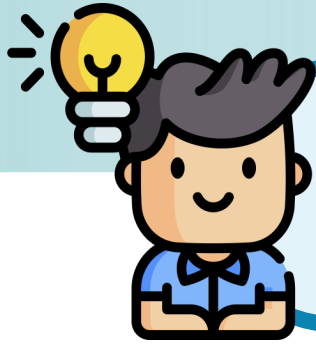
ครูวาสนา โพธิวงศ์

A cartoon illustration of a male teacher with glasses, wearing a light blue shirt and dark blue pants, standing behind a wooden desk. He is holding a blue book and a wooden pointer. The classroom background includes a bookshelf with colorful books, a round clock on the wall, and several framed certificates. A large whiteboard is positioned to the right of the teacher.

กิจกรรม

ค้นคว้าหาข้อคิด

ค้นคว้าหาข้อคิด

ปลาร้าพันห่อด้วย

ใบคา

ใบก็เหม็นคาวปลา

คละคลุ้ง

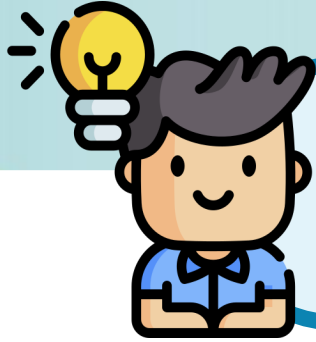
คือคนหมู่มาก

คบเพื่อน พาลนา

ได้แต่ร้ายร้ายฟุ้ง

เฟื่องให้เสียพงศ์

ค้นคว้าหาข้อคิด

ข้อคิดที่ได้จากโคลงบทข้างต้น คือ

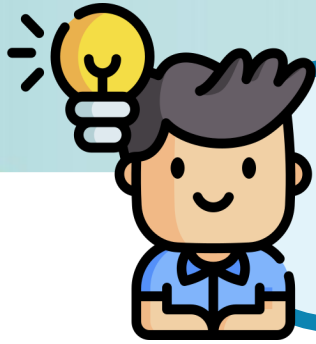
๑. ไม่คบคนพาล เพราะคนพาลจะชักชวนเรา
ไปทำในสิ่งที่ผิด
๒. มีสติในการใช้ชีวิต เช่น การเลือกคบเพื่อน

คำถามชวนคิด

นักเรียนคิดว่าโคลงโลกนิติข้างต้น
เปรียบเทียบกับสำนวนใด

ค้นคว้าหาข้อคิด

ปลาร้าพันห่อด้วย

ใบคา

ใบก็เหม็นคาวปลา

คละคลุ้ง

คือคนหมู่มากไปหา

คบเพื่อน พาลนา

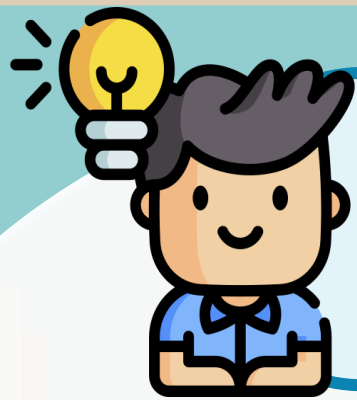
ได้แต่ร้ายร้ายฟุ้ง

เฟื่องให้เสียพงศ์

จำนวนเปรียบเทียบที่ปรากฏ ในโคลงโลกนิติ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายสำนวนเปรียบเทียบในโคลงโลกนิติได้
๒. เขียนระบุสำนวนเปรียบเทียบจากโคลงโลกนิติได้
๓. นำข้อคิดไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต

คำถามชวนคิด

หากกล่าวถึงจำนวนเปรียบเทียบ
นักเรียนจำได้หรือไม่ จำนวนเปรียบเทียบคืออะไร

กิจกรรมอภิปรายความรู้สู่ประเด็นสำคัญ

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาอภิปรายความรู้เกี่ยวกับเรื่อง จำนวนเปรียบเทียบ โดยการอ่านใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง จำนวนเปรียบเทียบที่ปรากฏใน โคลงโลกนิติ จากนั้นสรุปประเด็นสำคัญลงในสมุด

เวลาทำกิจกรรม ๓ นาที

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง สำนวนเปรียบเทียบที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สำนวนเปรียบเทียบที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

สำนวนเปรียบเทียบ หมายถึง ถ้อยคำที่เป็นชั้นเชิง ไม่ตรงตามรูปภาษา มีลักษณะเฉพาะตัว มีความหมายเป็นนัยแฝงอยู่ กินความกว้างหรือลึกซึ้ง นำมาใช้ให้มีความหมายแตกต่างไปจากความหมายเดิมของคำ ๆ นั้น หรืออาจจะมีความหมายเปรียบเทียบกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มักใช้ถ้อยคำที่ไม่ยาวมาก คมคาย ลึกซึ้งกินใจ ต้องอาศัยการตีความจึงจะเข้าใจ

การใช้สำนวนเปรียบเทียบ จะต้องใช้ให้ถูกต้อง ตรงตามความหมาย และเชื่อมโยงให้เข้ากับเนื้อหาของโคลงโลกนิติ สิ่งสำคัญจะต้องใช้ให้ถูกต้องตามสถานการณ์ เหตุการณ์ และจะต้องเปรียบเทียบอย่างมีกาลเทศะ และมีมารยาท

โคลงโลกนิติ เป็นบทร้อยกรองที่มีคุณค่าและคำสอนแก่ผู้อ่าน สามารถนำคุณค่า คำสอน และข้อคิดที่ได้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี นอกเหนือจากคำสอนแล้ว โคลงโลกนิตียังแทรกความรู้เกี่ยวกับสำนวนไทยไว้ โดยเปรียบเทียบเนื้อหาและข้อคิดกับ สำนวนไทยอย่างสัมพันธ์กัน

ตัวอย่าง

ปลาร้าพันห่อด้วย	ใบคา
ใบกั้เหม็นคาวปลา	คละคลุ้ง
คือคนหมู่มาก	คบเพื่อน พาลนา
ได้แต่ร้ายร้ายฟุ้ง	เฟื่องให้เสียพงศ์

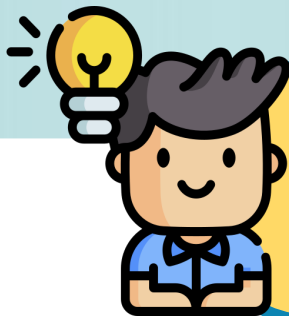
สำนวนที่เปรียบเทียบกับโคลงโลกนิติบทนี้ คือ คบคนพาลพาลพาไปหาผิด
อธิบายได้ว่า การที่เราคบคนพาล คนพาลมักชักชวนเราไปในทางที่ผิด และทำให้เสื่อมเสีย
ถึงวงศ์ตระกูลของตนเอง

สรุปประเด็นสำคัญ

สรุปประเด็นสำคัญที่ได้จากการศึกษา
อภิปรายความรู้เรื่อง จำนวนเปรียบเทียบ

สำนวนเปรียบเทียบ

- เป็นถ้อยคำที่มีชั้นเชิง ไม่ตรงตามรูปภาษา
- มีลักษณะเฉพาะตัว มีความหมายแฝง
- อาจเป็นความหมายเปรียบเทียบ
- มักใช้ถ้อยคำที่ไม่ยาวมาก คมคาย ลึกซึ้งกินใจ
- ต้องอาศัยการตีความจึงจะเข้าใจ

ตัวอย่าง

การวิเคราะห์สำนวนเปรียบเทียบ
ที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ

วิเคราะห์สำนวนเปรียบเทียบ

ปลาร้าพันห่อด้วย

ใบคา

ใบก็เหม็นคาวปลา

คละคลุ้ง

คือคนหมู่มาก

คบเพื่อน พาลนา

ได้แต่ร้ายร้ายฟุ้ง

เฟื่องให้เสียพงศ์

ตรงกับสำนวน “คบคนพาลพาลพาไปหาผิด”

วิเคราะห์สำนวนเปรียบเทียบ

ใบพ้อพันห่อหุ้ม

กฤษณา

หอมระรวยรสพา

เพริศด้วย

คือคนเสพเสนาหา

นักปราชญ์

ความสุขซาบถุ่ม้วย

ดุงไม้กลิ่นหอม

ตรงกับสำนวน “คบบัณทิตบัณทิตพาไปหาผล”

วิเคราะห์สำนวนเปรียบเทียบ

ผลดีเมื่อสุกไซ้

มีพรรณ

ภายนอกแดงดูฉ่ำ

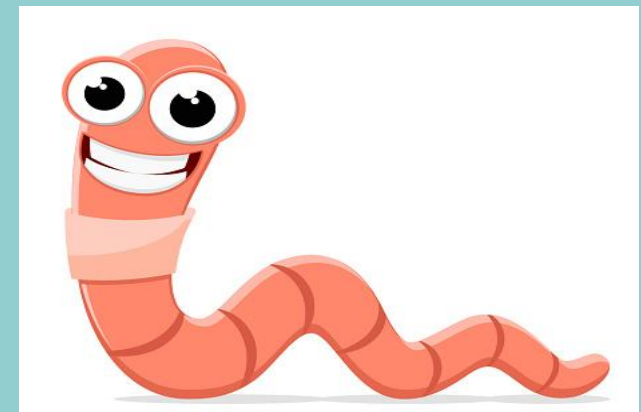
ชาติร้าย

ภายในย่อมแมลงวัน

หนอนบ่อน

จุดตั้งคนใจร้าย

นอกนั้นดูงาม

ตรงกับสำนวน “ข้างนอกสุกใส ข้างในเป็นโพรง”

วิเคราะห์สำนวนเปรียบเทียบ

ยางขาวขนเรียวยาว

ดูดี

ภายนอกหมดไส้สี

เปรียบฝ้าย

กินสัตว์เสพปลา

ชีวิต

แฉกเช่นชนชาติร้าย

นอกนั้นนวลงาม

ตรงกับสำนวน “มือถือสาก ปากถือศีล”

วิเคราะห์สำนวนเปรียบเทียบ

นาคีมี่พิษเพียง

สุริโย

เลื่อยบ่ทำเดโช

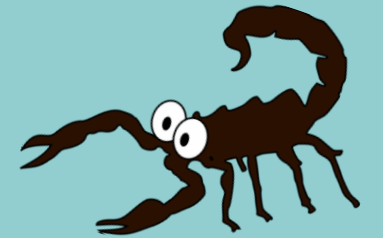
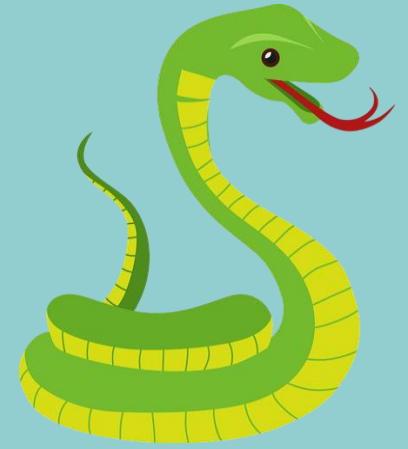
แหลมซ่า

พิษน้อยหยิ่งโยโส

แมลงป่อง

ชูแต่หางเองอ้า

อวดอ้างฤทธิ์

ตรงกับสำนวน “คมในฝัก”

วิเคราะห์สำนวนเปรียบเทียบ

กบเกิดในสระไต้

บัวบาน

ฤห่อนรุ้รสมาลัย

หนึ่งน้อย

ภุมราอยู่ไกลสถาน

นับโยชน์ ก็ดี

บินโบกมาค้อยค้อย

เกลือกเคล้ำสาวคนธ์

ตรงกับสำนวน “ใกล้เกลือกินต่าง”

วิเคราะห์สำนวนเปรียบเทียบ

รู้�้อยว่ามากรู้

เริ่งใจ

กลกบเกิดอยู่ใน

สระจ้อย

ไปเห็นชเลไกล

กลางสมุทร

ชมว่าน้ำบ่่น้อย

มากล้าล็กเหลือ

ตรงกับสำนวน “กบในกะลาครอบ”

กิจกรรม

“สำนวนชวนคิด โคลงโลกนิติคำสอน”

กิจกรรมพัฒนาทักษะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านโคลงโลกนิติ จากนั้นคิดวิเคราะห์และ
เลือกสำนวนที่มีความหมายตรงกับโคลงโลกนิติตาม
ที่กำหนดให้ถูกต้อง

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

- ๑) แจกใบงานที่ ๖
เรื่อง จำนวนเปรียบเทียบที่ปรากฏ
ในโคลงโลกนิติ
- ๒) สังเกตการทำงานของนักเรียน
และให้คำแนะนำในการทำงาน
- ๓) ประเมินการระบุจำนวนเปรียบเทียบ
ที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

- ๑) นักเรียนทำใบงานที่ ๖
เรื่อง จำนวนเปรียบเทียบที่ปรากฏ
ในโคลงโลกนิติ
- ๒) เมื่อนักเรียนทำใบงานเสร็จให้ส่ง
ที่ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชา
เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

ใบงานที่ ๒

สำนวนเปรียบเทียบที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ

ยางชาวชนเรียบร้อย
ภายนอกหมดไส้สี
กินสัตว์เสพปلامي
แฉกเช่นชนชาติร้าย

ดูดี
เปรียบฝ้าย
ชีวิต
นอกนั้นนวลงาม

มือถือสาก ปากถือศีล

มือไม่พายเอาเท้าราน้ำ

๑. สำนวนที่เปรียบเทียบกับโคลงโลกนิติบทนี้ คือ **มือถือสาก ปากถือศีล**

๒. อธิบายได้ว่า **คนที่ภายนอกงดงาม ดูดี มีสง่าราศี แต่จิตใจเหี้ยมโหด**

ใบงานที่ ๒

สำนวนเปรียบเทียบที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ

ใบพ้อพันท้อหุ้ม

หอมระรวยรสพา

คือคนเสพเสนาหา

ความสุขซาบถ้าม้วย

กฤษณา

เพริศด้วย

นักปราชญ์

ดุจไม้กลิ่นหอม

หน้าเนื้อใจเสือ

คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล

๑. สำนวนที่เปรียบเทียบกับโคลงโลกนิติบทนี้ คือ _____

๒. อธิบายได้ว่า _____

ใบงานที่ ๒

สำนวนเปรียบเทียบที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ

นาศิมิพิษเพียง
เลื่อยบ่ทำเดโช
พิษน้อยหยิ่งโยโส
ชูแต่หางเองอ้า

สุริโย
แช่มช้า
แมลงป่อง
อวดอ้างฤทธิ์

คมในฝัก

ดาบสองคม

๑. สำนวนที่เปรียบเทียบกับโคลงโลกนิตินี้ คือ _____

๒. อธิบายได้ว่า _____

ใบงานที่ ๒

สำนวนเปรียบเทียบที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ

กบเกิดในสระได้
ฤห่อนรู้รสมาลัย
ภุมราอยู่ไกลสถาน
บินโบกมาค้อยค้อย

บัวบาน
หนึ่งน้อย
นับโยชน์ ก็ดี
เกลือกเกล้าเสาวคนธ์

ใกล้เกลือกินต่าง

ช่างตายทั้งตัวเอาใบบัวมาปิด

๑. สำนวนที่เปรียบเทียบกับโคลงโลกนิติบทนี้ คือ _____

๒. อธิบายได้ว่า _____

ใบงานที่ ๒

สำนวนเปรียบเทียบที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ

รู้�้อยว่ามากรู้
กลกบเกิดอยู่ใน
ไปเห็นชเลไกล
ชมว่าน้ำบ่น้อย

เริงใจ
สระจ้อย
กลางสมุทร
มากล้าล็กเหลือ

กบในกะลาครอบ

ช่างตายทั้งตัวเอาใบบัวมาปิด

๑. สำนวนที่เปรียบเทียบกับโคลงโลกนิติบทนี้ คือ _____

๒. อธิบายได้ว่า _____

ใบงานที่ ๒

สำนวนเปรียบเทียบที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ

ผลเตื่อเมื่อสุกไซ้
ภายนอกแดงดูฉ้น
ภายในยอมแมลงวัน
ดุจตั้งคนใจร้าย

มีพรรณ
ชาดบ้าย
หนอนบ่อน
นอกนั้นดูงาม

ข้างนอกสุกใส ข้างในเป็นโพรง

ปากว่าตาขยิบ

๑. สำนวนที่เปรียบเทียบกับโคลงโลกนิติบทนี้ คือ _____

๒. อธิบายได้ว่า _____

สำนวนเปรียบเทียบ หมายถึง ถ้อยคำที่เป็นชั้นเชิง ไม่ตรงตามรูปภาษา มีลักษณะเฉพาะตัว มีความหมายเป็นนัยแฝงอยู่ กินความหมายกว้างหรือลึกซึ้ง นำมาใช้ให้มีความหมายแตกต่างกันไป จากความหมายเดิมของคำ ๆ นั้น หรืออาจจะมีความหมายเปรียบเทียบกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มักใช้ถ้อยคำที่ไม่ยาวมาก คมคาย ลึกซึ้ง กินใจ ต้องอาศัยการตีความจึงจะเข้าใจ

ใบความรู้ที่ ๖

สำนวนเปรียบเทียบที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ

การใช้สำนวนเปรียบเทียบ จะต้องใช้ให้ถูกต้อง ตรงตาม
ความหมาย และเชื่อมโยงให้เข้ากับเนื้อหาของโคลงโลกนิติ
สิ่งสำคัญจะต้องใช้ให้ถูกต้องตามสถานการณ์ เหตุการณ์ และ
จะต้องเปรียบเทียบอย่างมีกาลเทศะและมีมารยาท

สรุปการทำกิจกรรม

จำนวนเปรียบเทียบที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ

สรุปความรู้เรื่อง จำนวนเปรียบเทียบ

เป็นถ้อยคำที่มีชั้นเชิง ไม่ตรงตามรูปภาษา มีความหมาย
แฝงและเปรียบเทียบ มักใช้ถ้อยคำที่ไม่ยาวมาก คมคาย ลึกซึ้ง
กินใจ ต้องตีความจึงจะเข้าใจ

A cartoon illustration of a classroom. On the left, a male teacher with glasses, wearing a blue patterned vest over a white shirt and dark pants, stands behind a wooden desk. The desk has a pencil holder with red, yellow, and blue pencils, and an open book. Behind the teacher are two shelves with colorful books. On the wall, there is a round clock showing approximately 1:50 and three framed certificates. To the right, a large whiteboard with a light blue border is mounted on the wall. The whiteboard contains a blue rounded rectangle with the title 'คำถามสรุปบทเรียน' and a list item '๑. นักเรียนคิดว่าการเปรียบเทียบสำนวนไทยกับโคลงโลกนิติมีข้อดีอย่างไร'.

คำถามสรุปบทเรียน

๑. นักเรียนคิดว่าการเปรียบเทียบสำนวนไทยกับโคลงโลกนิติมีข้อดีอย่างไร

A cartoon illustration of a classroom. On the left, a male teacher with glasses, wearing a blue patterned vest over a white shirt and dark pants, stands behind a wooden desk. The desk has a red pencil holder with pencils, a stack of books, and an open book. Behind him are two shelves with colorful books and three framed certificates on the wall. A round clock is mounted on the wall. To the right, a large whiteboard with a light blue border is mounted on the wall. The whiteboard contains a green rounded rectangle with the title 'คำถามสรุปบทเรียน' and a question in Thai text.

คำถามสรุปบทเรียน

๒. คติและข้อคิดที่ได้จากสำนวนในโคลงโลกนิติ
สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้หรือไม่ อย่างไร

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็นจากโคลงโลกนิติ

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๗ การเขียนแสดงความคิดเห็นจากโคลงโลกนิติ
๒. ใบงานที่ ๗ การเขียนแสดงความคิดเห็นจากโคลงโลกนิติ

สามารถดาวน์โหลดใบความรู้และใบงานได้ที่ www.dltv.ac.th

